

Suomen Valmentajat ry

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma 2021-2025

Suomen Valmentajien hallituksen päätös 20.11.2020

Sisällys

1. Johdanto	3
1. Muutokset nykytilassa	5
1.1. Säännöt	5
1.2. Strategiset valinnat 2021-2025	5
1.3. Toimintaan osallistuvat	7
1.3.1. Henkilöstö	7
1.3.2. Hallitus ja valiokunnat	7
1.3.3. Kouluttajat	7
1.3.4. Jäsenistö.....	8
1.4. Toiminnan suunnittelu ja jäsenpalaute	8
1.5. Valmentajalla on väliä -kirjaukset.....	10
1.6. Meidän urheilu -kehitysprosessi	10
1.7. Eettisten asioiden edistäminen	11
1.8. Yhteenveto nykytilasta	12
2. Edellisen suunnitelman arviointi	14
3. Kehityssuunnitelmat.....	16
3.1. Sukupuolten välinen tasa-arvo	16
3.1.1. Valmentaa kuin nainen -hanke palloilulajeissa 2013-2019	16
3.1.2. SCORE-hanke 2015-2016	18
3.1.3. Valmentaa kuin nainen -hanke kamppailulajeissa 2020-2021	18
3.2. Ikään liittyvä yhdenvertaisuus	19
3.3. Kielellinen yhdenvertaisuus.....	20
3.4. Alkuperään tai kansallisuuteen liittyvä yhdenvertaisuus	20
3.4.1. Ulkomaalaistaustaisten URVA 2019	21
3.5. Maantieteellinen yhdenvertaisuus.....	23
3.6. Taloudellinen yhdenvertaisuus	23
3.7. Terveystilaan tai vammaisuuteen liittyvä yhdenvertaisuus	24
3.8. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen yhdenvertaisuus	24
3.9. Uskonnollisten/vakaumuksellisten vähemmistöjen yhdenvertaisuus	24
4. Syrjintätapausten käsittely	25
5. Tavoitteet 2021-2025	26
6. Työkalut	27
7. Vastuut, seuranta ja päivitys	28
8. Lähteet.....	29

1. Johdanto

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Suomen perustuslaissa yhdenvertaisuuden periaate viittaa sekä syrjinnän kieltoon että ihmisten yhdenvertaisuuteen lain edessä. Yhdenvertaisuuslaki, rikoslaki, tasa-arvolaki ja työlainsäädäntö tarkentavat syrjinnän kieltä eri elämäntilanteilla.

Syrjinnällä tarkoitetaan yhdenvertaisuuslain mukaan:

1) sitä, että jotakuta kohdellaan epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa (välitön syrjintä);

2) sitä, että näennäisesti puolueeton säännös, peruste tai käytäntö saattaa jonkun erityisen epäedulliseen asemaan muihin vertailun kohteena oleviin nähden, paitsi jos säännöksellä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia (välillinen syrjintä);

3) henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri (häirintä);

4) ohjetta tai käskyä syrjiä.

Tasa-arvo tarkoittaa sukupuolten välistä syrjimättömyyttä. Vaikka yhdenvertaisuuden voi katsoa kattavan myös sukupuolten välisen tasa-arvon, niin se on haluttu nostaa suunnitelmassa myös erikseen esiin, koska valmennustoiminta on perinteisesti ollut enemmän miesten toimintakenttää.

Vuonna 2015 alussa voimaan tulleen uuden yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturva.

Vuoden 2015 alussa voimaan tullessa tasa-arvolaisissa säädetään sukupuolten tasa-arvon edistämisestä ja sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellosta. Uudistetussa tasa-arvolaisissa sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellot laajennettiin koskemaan sukupuoli-identiteettiä tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää.

Uusi liikuntalaki astui voimaan 1.5.2015. Lakiin on tullut voimakkaampi vaatimus yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisestä. Lain mukaan järjestöjen valtionavustuksen määrää harkittaessa otetaan huomioon se, miten järjestö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Suomen Valmentajat noudattaa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakia ja pyrkii ehkäisemään syrjintää kaikessa toiminnassaan. Yhdistys edistää positiivisella erityiskohtelulla ja kohtuullisten mukautusten käytöllä yhdenvertaisuutta tämän Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman linjausten mukaisesti. Suunnitelma vastaa myös liikuntalain vaateisiin suunnitelmallisesta yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisestä. Suunnitelman tavoitteena on nostaa tietoisuuden yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon nykytilanne ja kehittämistarpeet yhdistyksen toiminnassa.

Yhdistyksen ensimmäinen Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma koottiin kesä-lokakuun aikana vuonna 2016 ja se hyväksyttiin hallituksen kokouksessa 17.11.2016. Se linjasi toimia vuoden 2020 loppuun saakka.

Edellisen suunnitelman teon jälkeen on tapahtunut paljon. Suomen Valmentajat, yhdessä Ammattivalmentajat SAVALin ja Olympiakomitean kanssa julkaisi joulukuussa 2016 Valmentajalla on väliä -

kirjaukset, jotka toimivat suomalaisen valmennuksen eettisinä ohjeina. Niitä ei ole kirjoitettu kieltolistaksi siitä, mitä ei saa tehdä, vaan tiivistetysti kuvaukseksi oikeasta ja hyvästä. Niissä on tuotu esiin muuan muassa millaisten arvojen pohjalta tulisi toimia, mikä valmentajan rooli on ja millainen valmennussuhde valmentajan ja urheilijan välillä on urheilijan polun eri vaiheissa. Valmentajalla on väliä -aineistot tarjoavat mahdollisuuden valmentajille peilata omaa toimintaansa ja sen eettisyyttä.

Valmentajalla on väliä -kampanjan kirjaukset ja toimenpiteet on osoitus siitä, että Suomen Valmentajilla yhdessä Suomen Ammattivalmentajat SAVALin ja Suomen Olympiakomitean kanssa on ollut vahva tahtotila edistää hyvää valmennusta jo ennen viime vuosina julkisuudessa esiin nousseita valmennuskulttuurikohuja.

Tulevien vuosien tärkein vaikuttamisaihe on suomalaisen urheilun laadullinen kehittäminen Meidän urheilu -kehitysprosessin kautta. Työtä tehdään yhteistyössä Suomen Olympiakomitean ja Suomen Ammattivalmentajat SAVALin kanssa, muut urheilun tahot mukaan haastaen. Kehitysprosessin käyntiin saattamiseksi haetaan henkilöresursseihin lisäystä joko Suomen Valmentajien alaisuuteen tai muiden hanketahojen alaisuuteen.

Liikunta- ja urheilukulttuurin suunnasta ja kehittämisestä ovat vastuussa kaikki ja siksi tarvitaan yhteistä määrittelyä tahtotilasta. Menossa on johtamis- ja valmennuskulttuurin muutos. Meidän urheilu -kehitystyössä on kyse siitä, voimmeko yhteisesti olla aktiivisia toimijoita muutoksen eteenpäin viemisessä. Voisiko aktiivinen, yhdessä tehty toimintakulttuurin muutos olla suomalainen kilpailuetu – niin urheilussa kuin siinä, miten liikunta ja urheilu vaikuttavat laajemmin yhteiskuntaan? Kehitystyön tavoitteena on aktiivisesti ja yhteisesti kehittää urheilukulttuuria organisoidussa liikunta- ja urheilutoiminnassa ja vauhdittaa käynnissä olevaa muutosta.

Yhdistyksen säännöt päivitettiin vuoden 2019 aikana. Ne hyväksyttiin 23.11.2019 yhdistyksen syyskokouksessa ja uudet säännöt on kirjattu yhdistysrekisteriin muutetuiksi 31.3.2020. Yhdistyksen strategia vuosille 2021-2025 hyväksyttiin hallituksen kokouksessa 23.9.2020.

Uudelle strategiakaudelle tehty Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo suunnitelma sisältää arvioinnin siitä, mitä edellisen suunnitelman aikana tehtiin ja saavutettiin, sekä linjaa tulevien vuosien valintoja ja toimia yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi.

Huomioitavaa on, että Suomen Valmentajat on sitoutunut vuonna 2020 julkaistun Urheiluyhteisön vastuullisuusohjelmaan ja Yhdenvertaisuus ja tasa-arvotoimet ovat osa yhdistyksen vastuullisuustyötä. Suomen Valmentajat osallistui aktiivisesti Urheiluyhteisön vastuullisuusohjelman luomiseen ja se sisältääkin hyvin myös valmentajien näkökulmaa vastuullisuusasioissa.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman kirjoitusvastuu oli toiminnanjohtajalla. Taustana suunnitelman teolle oli edelliseen suunnitelmaan tehdyt pohjatyt ja valinnat näkökulmista. Päivitystä varten ihmisoikeuksien edistämistä pohdittiin ryhmitöinä Ihmisoikeusliiton koulutuksessa ja hallituksen strategiapäivässä linjattiin valintoja tuleville vuosille Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyön osalta. Tulevien vuosien päävalinnat käsiteltiin hallituksessa 28.10.2020 ja suunnitelma hyväksyttiin hallituksen sähköpostikokouksessa 20.11.2020.

1. Muutokset nykytilassa

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisen nykytilannetta peilataan edelliseen suunnitelmaan. Nykytilaa esitellään toimintaa ohjaavien sääntöjen, toimintaan osallistuvien henkilöiden ja toiminnan sisällöllisten valintojen kautta.

1.1. Säännöt

Suomen Valmentajat toimii yhdistyslain, omien sääntöjensä ja hyväksi koettujen yhdistyskäytäntöjen mukaisesti. Säännöt on päivitetty 23.11.2019 yhdistyksen syyskokouksessa ja uudet säännöt on kirjattu yhdistysrekisteriin muutetuiksi 31.3.2020.

Sääntöjen mukaan yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on edistää urheiluvalmennusta ja –valmentajuutta Suomessa.

Toiminnan perustana ovat kulloinkin voimassa olevat suomalaisen urheilun arvot ja eettiset säännökset.

Toimintansa tarkoituksen täyttämiseksi yhdistys:

- edistää valmentajien ja muiden valmennusosaajien verkostoitumista ja yhteisöllisyyttä
- vahvistaa valmentajien ja muiden valmennusosaajien osaamista kouluttamalla ja valmennustietoutta jakamalla
- vie eteenpäin valmentajien ja muiden valmennusosaajien arvostusta ja yhteiskunnallista merkittävyyttä palkitsemisin ja viestinnän keinoin
- edistää suomenkielisen valmennustiedon julkaisemista
- kehittää lajien välistä vuorovaikutusta ja osaamisen jakamista
- vaikuttaa valmentajiin ja valmentajuuteen liittyvään yhteiskunnalliseen kehitykseen sekä suomalaisen valmentajakoulutuksen kehitystyöhön
- osallistuu valmennusalan kansainväliseen kehitykseen ja tuo kansainvälistä tieto-taitoa Suomeen
- toimii yhteistyössä suomalaisen urheilun eri toimijoiden kanssa.

1.2. Strategiset valinnat 2021-2025

Suomen Valmentajien strategiset linjaukset päivitettiin vuonna 2020 ohjaamaan toimintaa vuosina 2021-2025. Uusi strategia hyväksyttiin hallituksen kokouksessa 23.9.2020.

Tulevien vuosien strategisissa valinnoissa yhdistyksen **missio** on kirjattu urheilukielisesti seuraavasti:

Suomen Valmentajat on urheiluvalmentajien joukkueen kapteeni, joka kokoaa joukkueen yhteen ja auttaa sen jäseniä kehittämään osaamistaan, menestymään ja saamaan arvostusta.

Suomen Valmentajien **visio** puolestaan on:

Satatuhatpäinen osaava, arvostettu ja yhtenäinen valmentajajoukkue rakentaa entistä parempaa suomalaista urheilua – meidän urheilua.

Yhdistyksen oman toiminnan osalta Suomen Valmentajien **arvot** on ilmaistu urheilutermein. Kaikille tutut termit antavat kuvan siitä, miten Suomen Valmentajat omassa toiminnassaan vie asioita eteenpäin.

Kapteeni

Vie peliä eteenpäin vahvalla johtajuudella ja yhteistyöllä muiden kanssa. Haastaa rohkeasti edistääkseen peliä ja taklaakin tarvittaessa.

Luotettava joukkuepelaaja

Pelaa reilua peliä ja on pelikavereiden tukena. Tekee töitä yhteisten tavoitteiden ja menestyksen eteen.

Käyttää pelisilmää

Näkee uusia tapoja ratkaista tilanteita ja tekee maaleja niistäkin tilanteista, missä muut eivät näe mahdollisuuksia osua.

Suomalaisessa urheilussa Suomen Valmentajat edistää Valmentajalla on väliä -aineistoon kirjattuja arvoja, jotka ovat:

1. Ilo, innostus ja intohimo
2. Pyrkimys erinomaisuuteen – Pyrkimys itsensä jatkuvaan kehittämiseen
3. Yrittäminen ja sisu
4. Kunnioitus ja reilu peli
5. Yhdessä tekeminen

Suomen Valmentajien **tehtävät** vuosina 2021-2025 kiteytyvät kahden kokonaisuuden alle.

Osaaminen, arvostus ja vastuullisuus

Suomen Valmentajat lisää valmentajien osaamista sekä omilla että yhteistyössä järjestetyillä koulutuksilla, valmennustiedon työstämisellä ja välittämällä sekä osallistamalla valmennuskoulutuksen ja valmennuskoulutusjärjestelmien kehittämiseen yhteiskunnassa. Suomen Valmentajat edistää myös kansainvälisen osaamisen tuontia Suomeen.

Suomen Valmentajat edistää valmentajien arvostusta osana urheilun yhteiskunnallista arvostusta ja vaikuttavuutta. Arvostusta lisätään edistämällä hyvää valmennusta sekä nostamalla valmennusaiheita esiin viestinnän avulla ja palkitsemalla ansioituneita valmentajia.

Suomen Valmentajat on keskeisessä roolissa edistämässä hyvää valmennusta, joka on perusta eettisesti kestäväälle, vastuulliselle suomalaiselle urheilulle. Vastuullisuuden osa-alueet ovat laajamittaisesti ja käytännönläheisesti osa yhdistyksen toimintaa. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat itseisarvoja niin yhdistyksen omassa toiminnassa kuin suomalaisen urheilun kehittämisessäkin.

Yhteisöllisyys, yhteistyö ja vaikuttaminen

Suomen Valmentajat on perustettu lisäämään valmentajien yhteisöllisyyttä ja sitä työtä yhdistys tekee edelleenkin. Yhteisöllisyyttä lisätään järjestämällä valmentajille mahdollisuuksia kohdata toisiaan ja jakaa kokemuksiaan vertaistensa kanssa. Laji/valmentajayhteisöt ovat kiinteä osa Suomen Valmentajia ja yhdistyksen yhteisöllisyyden ytimessä.

Suomen Valmentajat on aktiivinen toimija ja verkostoitunut laajasti urheilussa toimivien tahojen kanssa. Osaamista jaetaan ja yhteistyötä tehdään myös urheilun ulkopuolisten tahojen kanssa. Yhdistys on arvostettu ja haluttu yhteistyötaho niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin.

Suomen Valmentajien roolina on tuoda esiin valmentajien ääni toiminnassa ja päätöksenteossa. Suomen Valmentajat tekee töitä urheilupalmentajien arvokkaan toiminnan esiintuomiseksi ja valmentajuuden monimuotoisuuden säilyttämiseksi. Yhdistys vaikuttaa valmentajien olosuhteiden ja toimintaympäristöjen kehittämiseen kaikilla valmentamisen tasoilla lajista riippumatta.

1.3. Toimintaan osallistuvat

1.3.1. Henkilöstö

Suomen Valmentajien henkilöstöön kuuluu vuonna 2020 toiminnanjohtaja (N), valmentajakoulutuksen asiantuntija (M), palvelupäällikkö (N) ja viestintäassistentti 80% (N). Henkilöstöllä on toistaiseksi voimassa olevat työsopimukset. Henkilöt tehtäviin on valittu osaamisen perusteella ja palkkaus on työn luonteen ja tehtävänkuvan mukainen. Mahdollisten uusien pysyvien työntekijöiden valinnassa käytetään avointa hakua läpinäkyvyyden periaatteita noudattaen. Hallitus käsittelee kaikki merkittävät henkilöstövalinnat.

1.3.2. Hallitus ja valiokunnat

Vuonna 2020 hallituksen muodostaa neljä miestä ja neljä naista. Naisten määrä on lisääntynyt yhdellä edellisen suunnitelman teon ajankohtaan verrattuna. Hallituksen jäsenet edustavat laaja-alaisesti valmennuksen osaamista, mikä on ohjannut heidät luottamustehtävään vuosikokouksen päätöksellä. Hallituksen jäsenten ikäjakauma on hivenen siirtynyt vanhempaan suuntaan. Vuonna 2020 hallituksen jäsenten iät ovat 36-61 vuoden välillä. Kaikki hallituksen jäsenet vuonna 2020 ovat suomalaisia kansallisuudeltaan. Hallituksen jäsenten maantieteellinen edustavuus on pysynyt ennallaan. Suurin osa on Uudeltamaalta. Myös Päijät-Hämeessä ja Pirkanmaalla asuvia on mukana.

Hallituksen jäsenet valitaan kaksivuotiskaudelle ja erovuoroisten tilalle uudet valinnat tehdään vuosittain syyskokouksessa paikalla olevien jäsenten toimesta. Puolet hallituksen jäsenistä on vuosittain erovuorossa.

Hallituksen lisäksi Suomen Valmentajilla ei ole muita pysyviä luottamustoimia. Valiokuntia ja jäsenet niihin nimetään vuosittain tarpeen mukaan. Valiokuntiin pyritään hakemaan mahdollisimman laaja-alaisesti osaamista yhdistyksen toiminnan tueksi. Vuonna 2020 valiokuntia olivat talousvaliokunta (1M/2N), koulutusvaliokunta (4/3), viestintävaliokunta (5/2), arvostusvaliokunta (4/3) ja jäsenyy\$valiokunta (4/3). Kaikissa ryhmissä oli sekä miehiä että naisia hyvin tasa-arvoisesti. Valiokuntatyöskentelyyn osallistuvien iät eivät ole kaikki selvillä, ei myöskään asuinpaikkakunnat. Lukumäärissä on huomioitu myös valiokuntiin nimetyt henkilöstön edustajat, ja valiokuntien jäsenistöissä on päällekkäisedustusta.

Yhteensä hallitukseen ja valiokuntiin kuuluu 18 henkilöstön ulkopuolista, joista 13 miehiä ja viisi naisia. Hallituksen jäsenille ja valiokuntiin osallistuville ei makseta palkkioita eli kyseessä ovat vapaaehtoiset luottamustoimet.

1.3.3. Kouluttajat

Kouluttajat valitaan osaamistarpeiden mukaan. Osittain kouluttajat tulevat myös yhteistyötahojen nimeäminä, kuitenkin niin, että Suomen Valmentajat hyväksyvät muidenkin nimeämät kouluttajat. Kouluttajille maksetaan kohtuulliset palkkiot tehdystä työstä.

Vuoden 2019 toimintakertomuksessa on listattuna kaikkiaan 31 kouluttajaa. Osa kouluttajista oli mukana vain yksittäisissä koulutustapahtumissa, kun taas osa kouluttaa useissa koulutuskokonaisuuksissa ja koulutuksissa, joita tilataan useita vuosittain. Lisäksi Lasten ja nuorten hyvä harjoittelu -seminaareissa ja Valmentaa kuin nainen -hankkeen koulutustilaisuuksissa oli listattujen lisäksi myös useita muita kouluttajia toimintavuoden aikana. Kouluttajissa on miehiä ja naisia. Vuonna 2019 eri sukupuolia oli edustettuina lähes yhtä suuri määrä, naisia hieman enemmän. Kouluttajien ikä vaihteli noin 30-60 vuoden välillä. Kouluttajista valtaosa asuu Etelä-Suomessa, mutta kouluttajia on myös muun muassa Pirkanmaalta ja Keski-Suomesta. Osa koulutuksista on siirretty verkkoon, jolloin kouluttajien paikkakunnalle ei ole niin suurta merkitystä, kuten ei osallistujienkaan asuinpaikkakunnalla.

1.3.4. Jäsenistö

Suomen Valmentajien jäseneksi voi liittyä jokainen urheiluvalmennuksen parissa toimiva henkilö tai yhteisö.

3.11.2020 tilanteen mukaan Suomen Valmentajilla oli yhteensä 3479 jäsentä, joista naisia 1046 ja miehiä 2343 ja yhteisöjä 90. Henkilöjäseniä oli 3389, joista miehiä oli 69,1 % ja naisia 30,9 %. Naisten osuus on kasvanut merkittävästi jäsenistössä. Miesten ja naisten osuudet edustavat hyvin suomalaisen valmentajakunnan sukupuolijakaumaa. Jäsenmäärä on tosin hieman tipahtanut viime vuosina, mutta on vuonna 2020 jälleen nousussa.

Jäsenistön ikäjakauma on laaja, sillä nuorin jäsen oli 16-vuotias ja vanhin jäsen 87-vuotias. Jäsenistö on keskittynyt Uudellemaalle, josta on 39,1 % jäsenistä. Seuraavaksi tulevat Pirkanmaa ja Kanta-Häme 14,4 %, Satakunta-Varsinais-Suomi 8,3 % ja Keski-Suomi 5,1 %. Loput maakunnat ovat jäsenistön osuuden osalta muutaman prosentin ja alle prosentin luokkaa.

Suomen Valmentajilla voi olla myös jäseniä, joiden kansallisuus ei ole Suomi. Näiden jäsenten määriä ei kuitenkaan saada rekisteristä, koska kansalaisuutta ei kysytä jäsentiedoissa. Tiedetään, että yhdistyksen jäsenistössä on vähintäänkin eri maista ja kansallisuustaustoista tulevia jäseniä. Näidenkään jäsenten määriä ei saada rekisteristä. Ulkomailla asuvia jäseniä oli 21.

Suomen Valmentajien jäsenistä 67,7 % kuuluu samalla jäsenyydellä myös lajinsa valmentajayhteisöön. Osalla lajeista on erillisiä, lähinnä koulutukseen liittyviä kriteerejä, mikä rajoittaa pääsyä lajin valmentajayhteisön jäseneksi. Kriteerit ovat yhtäläisiä kaikille kunkin lajin piirissä toimiville. Lisäksi Suomen Valmentajien jäsenyys on mahdollinen jo siinä vaiheessa, vaikkeivät lajin kriteerit täytyisikään ja liittyminen myös lajin valmentajayhteisöön on mahdollista joustavasti siinä vaiheessa, kun kriteerit täyttyvät.

1.4. Toiminnan suunnittelu ja jäsenpalaute

Tarkempia toiminnallisia kirjauksia tehdään vuosittaisiin toimintasuunnitelmiin. Suomen Valmentajien toiminnan sisältöjen suunnittelua ohjaa osaltaan jäsenkyselyt. Vuoden 2018 jäsenkysely lähetettiin kaikille jäsenille, joiden jäsenyys on voimassa ja joille jäsenrekisteristä löytyy toimiva sähköposti. Kysely lähetettiin 2844 jäsenelle, se saavutti 2732 sähköpostilaatikkoo ja vastauksia saatiin yhteensä 654. Vastausprosentti oli täten noin 24 %, mikä on parempi kuin edellisessä kyselyssä. Miehiä vastaajista oli noin 71 % ja naisia 29 %.

Lähes kaikki vastaajat olivat vastanneet kaikkiin kysymyksiin. Vastauksissa ei ollut juurikaan eroja, kun tarkasteltiin taustatietojen valossa erilaisia vastaajaryhmiä (miehet-naiset, asuinpaikka, koulutustaso, jäsenyyden kesto tms.). Suuri osa kysymyksistä oli samoja kuin kaksi vuotta aiemmin tehdyssä kyselyssä. Merkittäviä muutoksia edelliseen kyselyyn oli hyvin vähän.

Vastauksista on pääteltävissä, että vastanneet osallistuvat aktiivisesti Suomen Valmentajien toimintaan. Vastaukset eivät siten välttämättä edusta kaikkien kysymysten osalta koko jäsenistöä, vaan rajoittuu aktiivijäsenistön näkemyksiksi. Koska kysely tehtiin sähköisesti, niin vastauksissa painottuu myös aktiivisesti sähköisiä viestintävälineitä käyttävien vastaajien mielipiteet.

Jäsenkyselyyn vastanneiden yleisimmäksi valmentajaprofiiliksi muodostui vapaa-ajallaan valmentava ylemmän tai alemman korkeakoulututkinnon suorittanut uusimaalainen 41-50 -vuotias miesyleisurheiluvalmentaja, joka on ollut yhdistyksen jäsenenä yli 10 vuotta.

Jäsenkyselyn vastausten perusteella yhdistyksen jäsenenä pysytään, sillä jäsenyys oli kestänyt yli viisi vuotta reilulla 70 %:lla vastaajista. Pääosa eli lähes 54 % vastaajista oli vapaa-ajallaan valmentavia. Vastaavasti

lähes 27 % valmensi päätoimisesti ja hieman vajaa 20 % osa-aikaisesti. Vastaajat olivat kokeneita valmentajia, sillä reilulla 23 %:lla valmennusvuosia oli kertynyt 5-10 vuotta ja reilulla 22 %:lla 21-30 vuotta.

Jäsenkysely osoitti, että valmentajat ovat kiinnostuneita osaamisestaan, sillä hieman yli 40 % vastaajista oli hankkinut itselleen ammatillisen (VAT, VEAT tai opistotaso) tai korkea-asteen valmentajakoulutuksen.

Noin 83 % vastaajista antoi positiivisen arvion siitä, miten yhdistyksen missio ja päätehtävät toteutuvat yhdistyksen toiminnassa. Osuus on erittäin suuri, kun huomioidaan, että noin 10 % ei osannut arvioida kantaansa. Kantaansa eivät osanneet sanoa etenkin valmennusuransa ja jäsenyytensä alussa olevat valmentajat. Negatiivisia arvioita oli vähän – 6 % arvioi yhdistyksen toteuttavan tehtäviään melko huonosti ja vajaa prosentti huonosti. Yhdistyksen imago on jäsenistön mielestä hyvä (n. 41 %) tai melko hyvä (n. 49 %).

Jäsenkysely kertoi, että vuoden 2016 joulukuussa lanseerattu Valmentajalla on väliä -kampanja on tullut jo melko hyvin tutuksi jäsenille. Yli 45 % vastaajista oli tutustunut ja sen lisäksi noin 47 % oli kuullut kampanjasta. Vain vajaa 8 % ei ollut vielä tietoinen kampanjasta.

Vastaajista lähes 56 % antoi jäsenpalveluista positiivisen arvion eli koki ne vähintään melko merkittävänä. Melko merkityksettöminä ne on kokenut noin 31 % vastaajista. Suomen Valmentajien itse tuottama tarjonta jäseneduissa on vahvaa – etenkin jäsenhintaisten koulutukset kiinnostavat aktiivijäseniä. Myös Valmentaja-lehti ja e-Valmentaja saavat jäsenkyselyyn vastanneilta erittäin myönteiset arviot. Jäsenmaksun suuruus oli sopiva 86 %:n mielestä.

Jäsenpalveluiden ja -etujen kehittämisehdotukset painottuivat suurelta osin koulutuksien saatavuuteen sekä maantieteellisesti että uusien osallistumismahdollisuuksien kautta, kuten webinaarien ja muiden sähköisten palveluiden kautta. Valmentaja-alennuksesta erilaisten tapahtumien pääsylippuihin esitettiin toiveita.

Suomen Valmentajien noin kolmen viikon välein julkaisemaa e-Valmentajaa pidettiin kiinnostavana. Noin 64 % jäsenkyselyyn vastanneista avaa sähköisen uutiskirjeen aina ja noin 34 % satunnaisesti. Sisältöä pitää kiinnostava tai melko kiinnostava yhteensä lähes 80 %. Suomen Valmentajien nettisivuilla on vierailtu, vaikkakin harvoin. Viikoittain sivuilla vierailee noin 10 % vastaajista. Lähes kaikki muut ilmoittavat vierailevansa harvoin. Nettisivujen sisältöjä piti jollain asteella kiinnostavana yli 96 % vastaajista.

Jäsenkyselyyn vastanneista vain vajaa 6 % ei käytä lainkaan sosiaalista mediaa. Noin 76 % käyttää Facebookia, 51 % Youtubea, 47 % Instagramia, 30 % LinkedIniä ja 29 % Twitteriä. WhatsApp on käytössä noin 84 %:sti. Suomen Valmentajat ovat toistaiseksi olleet aktiivisimmin läsnä Facebookissa ja jonkin verran myös Twitterissä. Myös LinkedInistä löytyy Suomen Valmentajien profiili. Jäsenkyselyn mukaan yhdistyksen sosiaalisen median viestintää seurataan, mutta varsin harvoin. Päivittäin seuraavia on reilu 5 % ja viikoittain 33 %. Lähes puolet (n. 49 %) ilmoittaa seuraavansa harvoin ja noin 13 % ei koskaan. Sisältöä pidetään kuitenkin melko kiinnostavana, sillä lähes 52 % jäsenkyselyyn vastanneista arvioi sisällöt nimenomaan melko kiinnostavaksi ja sen lisäksi noin 11 % kiinnostavaksi. Suomen Valmentajien sosiaalisen median seuraaminen oli kasvanut, sillä kaksi vuotta aiemmin lähes kolmannes ei seurannut koskaan.

Jäsenkyselyn perusteella voidaan sanoa, että Valmentaja-lehti täyttää varsin hyvin sille asetetun vaativan tavoitteen toimia kiinnostavana jäsenlehtenä kaikille jäsenille. Valmentaja-lehti lähetetään jäsenlehtenä kaikille lukuun ottamatta osaa yleisurheiluvalmentajista. Reilu 45 % vastaajista oli ollut Valmentaja-lehden lukijana yli kuusi vuotta, mikä oli enemmän kuin edellisessä kyselyssä. Valmentaja-lehden laadun pidettiin pysyneen joko samana tai kehittyneen – noin 77 % vastaajista oli tätä mieltä.

Jäsenkyselyyn vastanneista noin 68 % ilmoitti osallistuneensa johonkin Suomen Valmentajien koulutuksista. Noin 26 % kaikista vastaajista on osallistunut vähintään neljään koulutukseen.

1.5. Valmentajalla on väliä -kirjaukset

Suomen Valmentajat, yhdessä Ammattivalmentajat SAVALin ja Olympiakomitean kanssa julkaisi joulukuussa 2016 Valmentajalla on väliä -kirjaukset, jotka toimivat suomalaisen valmennuksen eettisinä ohjeina. Niitä ei ole kirjoitettu kieltolistaksi siitä, mitä ei saa tehdä, vaan tiivistetyksi kuvaukseksi oikeasta ja hyvästä. Niissä on tuotu esiin muuan muassa millaisten arvojen pohjalta tulisi toimia, mikä valmentajan rooli on ja millainen valmennussuhde valmentajan ja urheilijan välillä on urheilijan polun eri vaiheissa. Valmentajalla on väliä -aineistot tarjoavat mahdollisuuden valmentajille peilata omaa toimintaansa ja sen eettisyyttä.

Valmentajalla on väliä -aineistossa urheilun arvoihin on kirjattu esimerkiksi 'Kunnioitus ja reilu peli' – ajatus siitä, että hyvään urheiluun kuuluu elämän ja toisten ihmisten arvostaminen. Aineistossa todetaan myös, että valmentajan tulee tuntee itsensä ja omat motiivinsa valmentaa, mikä tarkoittaa muun muassa sitä, että valmentaja kohtaa urheilijat ja muut toimijat tasa-arvoisina.

Valmentajalla on väliä -aineisto toteaa myös, että urheilun parissa on oltava oikeus:

- kokea iloa urheilusta
- tulla kohdelluksi yhdenvertaisena
- toimia turvallisessa ympäristössä ja ilmapiirissä
- osallistua reiluun peliin, jossa kilpaillaan ja toimitaan sääntöjen mukaan ja tehdään parhaansa oikeudenmukaisen lopputuloksen saavuttamiseksi
- toimia omien tavoitteidensa ja lähtökohtiensa mukaisesti ja tulla arvostetuksi
- osallistua terveeseen ja puhtaaseen urheiluun ja
- tuoda epäkohtia esille

Kirjauksissa tuodaan esiin myös se, että valmentajan ja urheilijan välinen ihmissuhde on usein hyvin merkityksellinen ihmissuhde, valtasuhde ja sopimussuhde. Kummallakin on toisiinsa nähden oikeuksia ja velvollisuuksia. Oikeudet ja velvollisuudet ovat erilaisia urheilijan polun eri vaiheissa.

1.6. Meidän urheilu -kehitysprosessi

Tulevien vuosien tärkein vaikuttamisaihe on suomalaisen urheilun laadullinen kehittäminen Meidän urheilu -kehitysprosessin kautta. Työtä tehdään yhteistyössä Suomen Olympiakomitean ja Suomen Ammattivalmentajat SAVALin kanssa, muut urheilun tahot mukaan haastaen. Kehitysprosessin käyntiin saattamiseksi haetaan henkilöresursseihin lisäystä joko Suomen Valmentajien alaisuuteen tai muiden hanketahojen alaisuuteen.

Liikunta- ja urheilukulttuurin suunnasta ja kehittämisestä ovat vastuussa kaikki ja siksi tarvitaan yhteistä määrittelyä tahtotilasta. Menossa on johtamis- ja valmennuskulttuurin muutos. Meidän urheilu -kehitystyössä on kyse siitä, voimmeko yhteisesti olla aktiivisia toimijoita muutoksen eteenpäin viemisessä. Voisiko aktiivinen, yhdessä tehty toimintakulttuurin muutos olla suomalainen kilpailuetu – niin urheilussa kuin siinä, miten liikunta ja urheilu vaikuttavat laajemmin yhteiskuntaan? Kehitystyön tavoitteena on aktiivisesti ja yhteisesti kehittää urheilukulttuuria organisoidussa liikunta- ja urheilutoiminnassa ja vauhdittaa käynnissä olevaa muutosta. Tavoitteena kehitysprosessissa on:

1. Nopeuttaa urheilun toimintakulttuurin muutosta kohti humanistisempaa ihmiskäsitystä.
2. Kehittää urheilun toimintakulttuuria siten, että urheilu toimii hyvänä oppimisympäristönä.

Seurauksena näistä:

- Urheilun parissa toimiessa on mahdollisuus monenlaiseen oppimiseen.
- Toimintakulttuuri on kilpailuetu huippu-urheilussa.
- Urheilun yhteiskunnallinen merkitys ja arvostus kasvaa.

1.7. Eettisten asioiden edistäminen

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo liittyy moneen eettiseen kysymykseen. Sen vuoksi tässä esitellään lyhyesti niitä erityisiä toimia, mitä Suomen Valmentajat tekee tällä hetkellä valmennuksen eettisiin asioihin liittyen.

Suomen Valmentajat jatkaa aktiivista yhteistyötä urheiluyhteisössä hyvän valmennuksen edistämiseksi. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa Olympiakomitean ”Vastuullinen valmentaja” - verkkokoulutusyhteistyön jatkamista sekä Suomen urheilun eettisen keskuksen kanssa eettisten asioiden esille nostamista ja työstöä vuonna 2020 kootun valmentajaryhmän piirissä.

Suomen Valmentajat osallistuu aktiivisesti Olympiakomitean ja Suekin järjestämiin vastuullisuuskliniikoihin eri teemoista.

Esimerkiksi Suomen urheilun eettisen keskuksen SUEKin häirintätutkimuksen aineiston perusteella seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva häirintä kytkeytyy urheilussa kulttuurillisiin rakenteisiin, kuten sukupuolten väliseen epätasa-arvoon sekä muihin eroihin yhteiskunnallisessa asemassa kuten ikään, seksuaalisuuteen, kieleen, etnisyyteen, uskontoon ja vammaisuuteen. Suomen Valmentajissa tiedostetaan, että myös määrätietoinen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen on välillisesti kitkemässä häirintää urheilusta. Seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi on tehty erillinen ohjeensa loppuvuonna 2020.

Suomen Valmentajat aloitti vuoden 2020 alussa partnerina Italian lentopalloliigan koordinoimassa kolmivuotisessa Erasmus+ -hankkeessa. Hankkeen nimi on Fair Coaching. Hankkeen tavoitteena on edistää arvostusta ja urheilun arvoja ammattivalmentajien ja etenkin ruohonjuuritason valmentajien keskuudessa ja taistella häirintää, väkivaltaa ja muuta epäasiallista käytöstä vastaan, jotta niin ammatti- kuin nuorille urheilijoillekin taataan turvallinen ja inspiroiva urheiluympäristö. Hanke tulee antamaan työkaluja ja kansainvälistä ulottuvuutta Suomen Valmentajien toimintaan etenkin eettisten asioidenkin edistämässä. Suomen Valmentajien erityisenä tehtävänä hankkeessa on tuottaa koulutussisältöjä eettisistä asioista valmentajille ja muille urheilun toimijoille.

Italian lentopalloliigan (Lega Volley) johtamassa hankkeessa tavoitteita kohti edetään:

- Lisäämällä tietoisuutta urheilijoihin, etenkin nuoriin naisurheilijoihin, kohdistuvasta epäasiallisesta käytöksestä ja syrjinnästä. Tietoisuutta lisätään ammatti- ja ruohonjuuritason valmentajien, urheiluyhteisön, urheilijoiden ja urheilijoiden perheiden keskuudessa.
- Tukemalla ammatti- ja ruohonjuuritason seuroja, liittoja, sarjoja ja muita organisaatioita kehittämään toimintaperiaatteita, joilla ehkäistään epätoivottua käytöstä ja edistetään reilun pelin periaatteiden toteutumista valmennuksessa.
- Jakamalla valmennuksen hyviä käytänteitä ja arvoja sekä kokemuksia eettisten asioiden edistämisestä ja puuttumisen tavoista Euroopassa.

Suomen Valmentajat on hankkeen yksi partnereista. Fair Coaching -hankkeessa muut mukana olevat tahot ovat: Lega Volley (Italia), Alice Milliat Association (Ranska), K E A (Kreikka), Serbian Rugby League Federation (Serbia), ASSIST (Italia) ja Fare Network (Alankomaat).

Suomen Valmentajat on aloittanut myös yhteistyötä Ihmisoikeusliiton kanssa ihmisoikeusteemojen edistämiseksi urheilussa. Tätä työtä jatketaan aktiivisesti viestinnän ja koulutusten saralla.

Yhteistyötä tehdään myös monen muun urheilun ulkopuolisen asiantuntijatahon kanssa, kuten Mieli ry, Syömishäiriökeskus, Elämäni Sankari ry ja yliopistot. Yhteistyötä on hankkeissa, tutkimuksissa, koulutuksessa ja viestinnässä.

Yhdistyksen nimetyt edustajat osallistuvat aktiivisesti Eettisten asioiden neuvottelukunnan työskentelyyn ja siellä nostettujen asioiden eteenpäin viemiseen.

1.8. Yhteenveto nykytilasta

Suomen Valmentajien uusissa säännöissä yhdistyksen tarkoituksena on kirjattu edistää urheiluvalmennusta ja -valmentajuutta. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen kuuluu oleellisesti sekä valmennuksen että valmentajuuden kehittämiseen. Säännöissä on myös vahvasti kirjattu se, että toiminnan perustana lainsäädännön noudattamisen lisäksi ovat kulloinkin voimassa olevat suomalaisen urheilun arvot ja eettiset säännökset. Päivitetyt säännöt antavat hyvän pohjan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi.

Strategisissa valinnoissa kuvataan, että Suomen Valmentajat on urheiluvalmentajien joukkueen kapteeni, joka kokoaa joukkueen yhteen ja auttaa sen jäseniä kehittämään osaamistaan, menestymään ja saamaan arvostusta. Kirjausten mukaisesti yhdistyksen toimintaan halutaan mukaan kaikki valmentajat ja valmentajayhteisöt. Toimintaa kehitetään jatkuvasti ajatellen niin suomalaisia ja Suomessa toimivia ulkomaalaisia valmentajia ryhmänä kuin myös yksittäisten valmentajien toimintaedellytysten kautta.

Suomen Valmentajien henkilöstövalinnat pyrkivät ensisijaisesti mahdollisimman monipuoliseen osaamiseen ja asiantuntijuuteen. Valintoja tarkastellaan aina myös yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näkökulmista.

Hallitus on tärkeä osa yhdistyksen toimintaa ja siihen halutaan valmennusosaamista mahdollisimman kattavasti. Hallituksen jäsenten valinta erovuoroisten tilalle tapahtuu syyskokouksessa. Kokouksessa on mahdollista esittää uusia jäseniä, mikä tarjoaa mahdollisuuden päästä mukaan toimintaan.

Valiokunnat kootaan tarpeen mukaan ja niihin haetaan toimiston henkilöstön ja hallituksen jäsenten lisäksi täydentävää osaamista ja asiantuntijuutta. Koska henkilöstössä on valtaosa naisia ja hallituksessa on tasamäärä naisia ja miehiä, niin valiokuntiin pyydytyissä miesten osuus korostuu. Aktiivisella toiminnalla yhdistykselle tärkeissä asioissa on mahdollista päästä mukaan valiokuntien toimintaan.

Kouluttajien valinnassa osaaminen ratkaisee ja kouluttajina toimii miehiä ja naisia.

Jäsenistöön ovat tervetulleita kaikki taustasta riippumatta ja toimintaa pyritään muokkaamaan jatkuvasti jäsenistön toiveiden mukaan jäsenkyselyistä ja muutoin saadun palautteen pohjalta. Naisten osuus jäsenistössä on kasvanut viime vuosina. Miesten ja naisten osuudet edustavat hyvin suomalaisen valmentajakunnan sukupuolijakaumaa.

Vuosittaisissa toimintasuunnitelmissa tuodaan esiin tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä konkreettisia toimia strategisten valintojen mukaisesti osana Osaaminen, arvostus ja vastuullisuus -tehtäväkokonaisuutta. Vuosittaiseen suunnitteluun suuntia antavat jäsenkyselyt, jotka kerta toisensa jälkeen ovat olleet hyvin myönteisiä yhdistyksen imagon ja toiminnan suhteen. Toiminnan maantieteellisen kattavuuden suhteen viimeisimmässä vuoden 2018 jäsenkyselyssä esitettiin kehitystoiveita.

Maantieteellisen yhdenvertaisuuden haasteena on toimintaan osallistuvien kuin myös toiminnan keskittyminen Uudellemaalle. Aivan viime aikoina koulutustoimintaan mukaan tullut verkko-oppiminen voi osaltaan lisätä maantieteellistä yhdenvertaisuutta.

Suomen Valmentajat, yhdessä Ammattivalmentajat SAVALin ja Olympiakomitean kanssa julkaisi joulukuussa 2016 Valmentajalla on väliä -kirjaukset, jotka toimivat suomalaisen valmennuksen eettisinä ohjeina. Niitä ei ole kirjoitettu kieltolistaksi siitä, mitä ei saa tehdä, vaan tiivistetysti kuvaukseksi oikeasta ja hyvästä. Valmentajalla on väliä -aineistot tarjoavat mahdollisuuden valmentajille pelata omaa toimintaansa ja sen eettisyyttä.

Tulevien vuosien tärkein vaikuttamisaihe on suomalaisen urheilun laadullinen kehittäminen Meidän urheilu -kehitysprosessin kautta. Työtä tehdään yhteistyössä Suomen Olympiakomitean ja Suomen Ammattivalmentajat SAVALin kanssa, muut urheilun tahot mukaan haastaen. Kehitystyön tavoitteena on aktiivisesti ja yhteisesti kehittää urheilukulttuuria organisoidussa liikunta- ja urheilutoiminnassa ja vauhdittaa käynnissä olevaa muutosta. Tavoitteena kehitysprosessissa on:

1. Nopeuttaa urheilun toimintakulttuurin muutosta kohti humanistisempaa ihmiskäsitystä.
2. Kehittää urheilun toimintakulttuuria siten, että urheilu toimii hyvänä oppimisympäristönä.

Monet valmennuksen eettiset asiat liittyvät monelta osin myös yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen. Suomen Valmentajat on aktiivinen toimija ihmisoikeuksien edistämässä ja eettisten ongelmien ehkäisyssä. Etenkin näissä teemoissa yhdistys on laajasti verkottunut sekä urheilun isällä että ulkopuolella toimivien tahojen kanssa.

Lukuun ottamatta vuosittaista toiminnan suunnittelua ja Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa, Suomen Valmentajien toimintaa ohjaaviin kirjauksiin ei ole erikseen nimetty esimerkiksi eri väestöryhmiä tai eroteltu sukupuoliä, vaan yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat sisäkirjoitettuna kaikkiin toimintaa ohjaaviin valintoihin. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen on luonteva osa yhdistyksen perustoimintaa. Asioita edistetään niin yksittäisten valmentajien, yhdistyksen oman toiminnan kuin myös yhteiskunnan tasolla.

2. Edellisen suunnitelman arviointi

Suomen Valmentajat on pyrkinyt edistämään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa läpi koko toiminnan. Sen lisäksi erityisiksi kehitystavoitteiksi oli valittu joitakin toimia strategiakaudelle 2016-2020. Tavoitteet oli valittu tuolloin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan tehtyjen selvitysten pohjalta.

Vuonna 2016 valitut konkreettiset tavoitteet toteutumisarvioineen olivat:

- Naisia lisää mukaan toimintaan (jäsenistössä naisten osuuden lisäys 23,3%→30%) käynnissä olevien hankkeiden avulla.

Yhdistyksen toiminta on edennyt hyvin tämän tavoitteen mukaisesti. 3.11.2020 tilanteen mukaan naisten osuus henkilöjäsenistä oli 30,9 %. Valmentaa kuin nainen -hankkeen merkitystä ei saada numeerisesti mitattua, mutta sillä uskotaan olevan osaltaan merkitystä prosentuaaliseen kasvuun.

- Nuoria (15-25-vuotiaita) lisää mukaan toimintaan (60→100) aktiivisella viestinnällä ja valmentajakoulutuksiin jalkautumisella.

3.11.2020 tilanteen mukaan alle 25-vuotiaita valmentajia oli jäsenistössä 65. Jälkikäteen voidaan todeta, että tavoite oli epärealistinen ja pientä saavutettua kasvua voidaan pitää hyvänä. Nuorten valmentajien tavoittamisen merkitys on korostunut yhdistyksen strategiapäivien keskusteluissa viime vuosina ja nuoret valmentajat on valittukin erityiseksi kohderyhmäksi jäsenhankinnassa ja toiminnan kehittämisessä. Keskustelua on käyty siitä, minkä ikäinen on vielä valmentajana nuori. Keskustelujen antina on ollut se, että ainakin alle 30-vuotiaat, jopa hivenen vanhemmat ovat vielä nuoria valmentajia.

- Yhdistyksen perusesittely ja tärkeimmät dokumentit on aina saatavilla myös ruotsiksi ja englanniksi.

Tämä tavoite ei ole juurikaan toteutunut. Yhdistyksen perusesittely löytyy englanniksi ja samoin uudet säännöt on käännetty englannin kielelle, mutta muutoin dokumentit ovat yhä vain suomeksi.

- Koulutuksia järjestetään aiempaa enemmän myös ruotsin- ja englanninkielisinä.

Tämän tavoitteen toteutumisen osalta on otettu ensiaskeleita, mutta kokonaisuudessa ei voida olla tyytyväisiä. Ulkomaalaistaustaisten Urheilijasta valmentajaksi -koulutus toteutettiin vuonna 2019 englannin kielellä, mikä oli yhdistyksen suurin englanninkielinen koulutusponnistus sen historiassa. Vuonna 2020 järjestettiin yksi webinaari ruotsin kielellä, mikä sekin oli askel oikeaan suuntaan.

- Urheilijasta valmentajaksi (URVA) -koulutuksessa järjestetään oma ryhmä ulkomaalaistaustaisille Suomeen tulleille urheilijoille (kokeilu vuosien 2017-2020 aikana).

Tämä tavoite on toteutunut täysimääräisesti. Ulkomaalaistaustaisten URVA -koulutus toteutettiin opetushallituksen tuella vuonna 2019 ja se antoi arvokasta tietoa ja kokemusta jatkotoimenpiteitä varten.

- Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämistä viestitään laajasti osana arvostustyön ja eettisten ohjeistusten viestintää.

Tämä tavoite on toteutunut erittäin hyvin. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen on näkynyt Suomen Valmentajien omassa viestinnässä ja herättänyt mielenkiintoa myös mediassa etenkin Valmentaa kuin nainen ja Ulkomaalaistausteisten URVA -hankkeiden osalta.

- Luodaan eettinen valmennus teemakoulutus, jossa yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat aihealueina mukana.

Tämä tavoite on edistynyt sisältöjen osalta, muttei ole vielä ennättänyt toteutukseen. Eettisen valmennuksen teemakoulutuksen luominen on yhdistetty sähköisen oppimisalustan kehittämiseen. Tarkoituksena on tarjota valmentajille syventävää tietoa eettisistä asioista ja niiden nähdään palvelevan myös yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista.

- Perustetaan vähävaraisten valmentajien tukijärjestelmä (esim. yksi koulutus vuodessa on mahdollista saada maksutta vähävaraisuusperustein).

Vähävaraisten valmentajien tukijärjestelmälle ei ole löytynyt sopivaa rahoitusmuotoa, joten tämä tavoite ei ole edennyt. Taloudelliselta kannalta yhdistyksen toiminnassa on huolehdittu edelleen siitä, että jäsenmaksut ja koulutusten hinnat pysyvät alhaisina. Koulutustuen käyttöön on aktivoitu jäsenistöä systemaattisesti.

- Vuoden 2018 jäsenkyselyyn ja muihin valmentajien mielipiteitä kartoittaviin kyselyihin lisätään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskevia kysymyksiä.

Tämä tavoite ei toteutunut, koska jäsenkyselyn todettiin olevan muutoinkin jo todella pitkä, minkä vuoksi yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon lisäkysymyksiä ei lisätty vuoden 2018 jäsenkyselyyn.

Yhdenvertaisuuden eri osa-alueilla tarkasteltuna vuoden 2020 lopussa yhdistyksen toiminta yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi voidaan tiivistää kolmeen tasoon:

+	+/-	-
Vahvuudet <ul style="list-style-type: none">- Sukupuolten välinen tasa-arvo- Kulttuurillinen yhdenvertaisuus- Erityisryhmiin, terveyteen ja toimintakykyyn liittyvä yhdenvertaisuus	Kehittyvät <ul style="list-style-type: none">- Maantieteellinen yhdenvertaisuus- Taloudellinen yhdenvertaisuus- Ikään liittyvä yhdenvertaisuus- Kielellinen yhdenvertaisuus	Ei juurikaan toimenpiteitä <ul style="list-style-type: none">- Seksuaalinen yhdenvertaisuus- Uskonnollinen/vakaumuksellinen yhdenvertaisuus

3. Kehityssuunnitelmat

Yhdistys toteuttaa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta jo laajasti toiminnassaan, mutta kehityskohteitakin löytyy. Kehityssuunnitelmia käydään läpi seuraavien tarkastelujen kautta:

- Sukupuolten välinen tasa-arvo
- Ikään liittyvä yhdenvertaisuus
- Kielellinen yhdenvertaisuus
- Alkuperään tai kansallisuuteen liittyvä yhdenvertaisuus
- Maantieteellinen yhdenvertaisuus
- Taloudellinen yhdenvertaisuus
- Terveystilaan tai vammaisuuteen liittyvä yhdenvertaisuus
- Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen yhdenvertaisuus
- Uskonnollisten/vakaumuksellisten vähemmistöjen yhdenvertaisuus

3.1. Sukupuolten välinen tasa-arvo

Suomen Valmentajat on viime vuosina painottanut sukupuolten välistä tasa-arvoa toiminnassaan vahvasti. Taustalla on Valmentaa kuin nainen -hanke palloilulajeissa ja Erasmus+ -rahoitteinen SCORE-hanke. Saadut opit on jalostettu ja otettu käyttöön vuosina 2020-2021 toteutettavassa Valmentaa kuin nainen -hankkeessa, joka toteutetaan kamppailulajien ja painonnoston piirissä. Valmentaa kuin nainen -hankkeelle suunnitellaan jatkoa myös nykyisen hankkeen jälkeen.

Hankkeiden lisäksi sukupuolten väliseen tasa-arvoon pyritään sillä, että kaikissa arkisissa valinnoissa mietitään, että sekä miehet että naiset tulevat huomioiduiksi.

Yhdistyksen jäsenkunnasta valtaosa on miehiä, mikä vastaa yleisesti suomalaisen valmennuksen sukupuolijakauman painottumista miehiin. Naisten määrän lisääminen valmennuksessa ja sitä kautta myös yhdistyksen jäsenkunnassa ovat edelleen selkeitä tavoitteita. Toimenpiteitä tehdään kohdennetusti niiden lajien kanssa, joissa naiset ovat aliedustettuina valmennuksessa. Vastaavia toimenpiteitä voidaan tehdä myös miesvalmentajien määrän lisäämiseksi lajeissa, joissa miehet ovat aliedustettuina.

3.1.1. Valmentaa kuin nainen -hanke palloilulajeissa 2013-2019

Suomen Valmentajat koordinoi palloilulajien Valmentaa kuin nainen -hanketta syksystä 2013 vuoden 2019 loppuun saakka. Hankkeen loppuraportin tärkeimmäksi tulokseksi nousi se, että valmennuksen tasa-arvoon voi vaikuttaa. Vaikutuksia saadaan, kun tehdään kohdennettuja toimenpiteitä pitkäjänteisesti ja määrätietoisesti.

Tärkeintä hankkeessa oli se, että yksittäisten naisvalmentajien urapolkuja pystyttiin tukemaan koulutuksella, mentoroinnilla ja verkostoja rakentamalla. Useat naiset hakeutuivat ylemmän tason koulutuksiin ja haastavimpiin valmennustehtäviin. Naisten määrä hankkeen aikana on kasvanut etenkin nais- ja tyttöpuolen maajoukkue-toiminnoissa ja lievää kasvua on nähtävissä myös naisten pääsarjatasolla. Miesten valmennuksessa naisia oli yhä vähän.

Ne lajiliitot, jotka olivat mukana alusta saakka, ja koko ajan aktiivisia, saavuttivat suurimmat muutokset. Kolme aktiivisinta olivat ringette, jalkapallo ja jääkiekko. Myös amerikkalainen jalkapallo ja salibandy kulkivat pitkän ja tuloksekkaan tien hankkeessa. Muissa lajeissa oli yksittäisiä hyviä jaksoja ja toimenpiteitä. Ringette lajina oli hankkeen idean alkulähde ja antoi panosta myös hankkeen hallintointiin.

Hankkeen loppuraportti listaa suurimmat onnistumiset kaikkiaan kahdeksan otsikon alle. Valmentajien urapolkuihin vaikuttamisen ja naisvalmentajien määrän kasvun lisäksi hanke saavutti medianäkyvyyttä valmennuksen tasa-arvolle, toi esiin naisvalmentajaesikuvia, teki yhteistyötä muiden tasa-arvohankkeiden kanssa ja oli kansainvälisesti esillä.

Hanke on ollut osaltaan aikaansaamassa lumipalloeefktiä, mikä on näkynyt tasa-arvohankkeiden lisääntymisenä muun muassa johtamisen osalta. Lumipalloejektin piiriin voi lukea myös Yle Urheilun toimet palloilulajien tasa-arvoisemman näkyvyyden eteen. Osana hanketta Ylen kanssa toteutettiin yhteistyössä vuonna 2019 kommentaattorikoulutus, josta useat tv-lähetyksissä asiantuntijoina sittemmin toimineet naiset saivat oppia, tukea ja rohkaisua.

Hankkeen saavutuksiin luetaan myös Suomen Valmentajien rooli valmennuksen tasa-arvon asiantuntijana sekä se, että jatkuvuutta kehitykselle on nähtävissä niin palloilulajeissa kuin uuden hankkeen myötä kamppailulajeissakin. Palloilulajien lajiliittojen osalta hankeyhteistyö päättyi vuoden 2019 lopussa. Saatuja oppeja päästään viemään eteenpäin kamppailulajien ja painonnoston kaksivuotisessa hankkeessa. Kehityksen jatkuvuuden varmistamiseksi osa uuden hankkeen toimista kohdennetaan myös palloilulajien naisille.

Kaikkiaan hankkeen onnistumisiksi kirjattiin:

- Valmennuksen tasa-arvoon voi vaikuttaa
 - a) Tukea osallistujien urapolkuihin
 - b) Määrällisiä muutoksia etenkin maajoukkue-toiminnoissa
 - c) Lajiliittojen aktiivisuudella vaikutusta
- Medianäkyvyyttä valmennuksen tasa-arvolle
- Esikuvien esiinmarssi
- Hankeyhteistyöllä hyötyjä
- Kansainvälistä merkittävyyttä
- Suomen Valmentajille valmennuksen tasa-arvon asiantuntijarooli
- Lumipalloejektin aikaansaanti
- Jatkuvuutta kehitykselle näkyvissä

Palloilulajien Valmentaa kuin nainen -hankkeessa lajeista mukana olivat jalkapallo, käsipallo, ringette, salibandy, jääkiekko, amerikkalainen jalkapallo, pesäpallo, koripallo, lentopallo, ultimate, rugby ja vammaisurheilun palloilulajit. Taustatahoina olivat Olympiakomitea ja Suomen ammattivalmentajat SAVAL. Hanketta rahoitti opetus- ja kulttuuriministeriö.

enemmän naisia lajikoulutusten 2. ja 3. tasoilla sekä muun muassa Urheilijasta valmentajaksi -koulutuksessa. Naisvalmentajille koulutetaan myös mentoreita ja naisvalmentajia tuetaan mentorointiryhmissä.

Koulutusten lisäksi järjestetään kaikille avoimia alueellisia matalan kynnyksen tapahtumia kamppailulajien kilpailuiden ja muiden tapahtumien yhteydessä. Tilaisuuksia tarkoituksena on esikuvien tarinoiden ja asiantuntijoiden johdattamana houkutella lisää naisvalmentajia valmentajan polulle sekä voimaannuttaa jo valmennuksessa mukana olevia. Myös esimerkiksi seurat hyötyvät tilaisuuksien antamista näkökulmista siihen, miten naisia voisi saada mukaan toimintaan.

Hankkeen toimenpiteitä vuosina 2020 ja 2021:

- lajiliittotyöpajat
- kamppailulajien valmentajakoulutukset
- Urheilijasta valmentajaksi -koulutukset
- mentorikoulutukset
- mentorointiryhmät
- huippuvalmentajatapaamiset
- alueelliset tapaamiset
- viestintä ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen
- arviointi, raportointi ja tutkimustiedon lisääminen
- kansainvälinen verkostoituminen ja kouluttautuminen
- uudet kokeilut
- hallinto ja talous

Osa hankkeen toimista kohdennetaan kamppailulajien ja painonnoston lisäksi myös palloilulajien naisille.

3.2. Ikään liittyvä yhdenvertaisuus

Suomen Valmentajien jäsenyydessä ei ole ikärajoja ja kaikki palvelut on suunnattu kaikille jäsenille ikään katsomatta.

Alkuvuonna 2020 alle 29-vuotiaille jäsenille tehtiin oma kysely siitä, miten he kokevat yhdistyksen toiminnan. Kysely lähetettiin 99 nuorelle valmentajalle ja vastauksia saatiin 42 eli vastausprosentti oli erittäin hyvä 42,4 %. Vastaaajista 52,4 % oli naisia ja 47,6 % oli miehiä.

Nuorten vastauksissa painottuivat samat asiat kuin vuoden 2018 laajemmassa jäsenkyselyssäkin toiminnan imagon ja sisältöjen osalta. Suurin eroavaisuus oli nuorten median käytössä verrattuna vanhempiin jäseniin. Viestinnässä tämä on huomioitu muun muassa Instagram-tilin avaamisessa.

Vuonna 2020 aloitettiin myös ”Nuorisoraati”-nimellä kulkenut ryhmä, joka on kokoontunut etätapaamisissa tuomaan näkemyksiään yhdistyksen toimintaan. Ryhmässä oltiin yhtä mieltä siitä, että nuorille on hyvä tehdä kohdennettuja toimenpiteitä. Näitä onkin jo aloitettu suunnittelemalla muun muassa omia koulutuksia nuorille valmentajille.

Suomen Valmentajat tavoittelee toimintaansa nuoria ikäpolvia ymmärtäen sukupolvien erot yhteisöllisyyden merkityksissä. Useassa yhteydessä todetaan, että nuoria on vaikea saada sitoutumaan pitkäjänteiseen toimintaan, mikä on haaste nuorten saamiselle mukaan. Yksittäiset nuoret jäsenet osoittavat kuitenkin, että oikeanlaisella toimintasisällöllä on mahdollista houkutella myös nuoria jäseniksi.

Suomen Valmentajien jäseneksi liittyminen on tarkoituksenmukaista noin 14-15 -vuoden iästä alkaen. Alaikäisiltä vaaditaan huoltajan suostumus jäsenmaksun perimisen vuoksi.

Ikääntyvien jäsenten pitäminen toiminnassa mukana on myös arvokasta, jotta tietotaitoa saadaan jaettua eri ikäpolvien kesken. Suomen Valmentajat haluaa tarjota myös ikääntyneille ja valmennustoiminnan jo lopettaneille yhteisön, johon kuulua. Arvostustyössä on otettu hienoja askeleita vanhemman valmentajakunnan huomioimisessa, kun vuonna 2017 perustettiin Valmentajien Kunniagalleria. Kunniagalleria on kunnianosoitus ansiokkaasti suomalaiseen valmennukseen vaikuttaneille henkilöille. Siihen voidaan valita suomalainen tai Suomessa vaikuttanut henkilö, joka on toiminnallaan tuonut selkeää lisäarvoa valmennuskulttuuriimme sekä edistänyt valmentajien arvostusta.

Koulutuksiin voi osallistua hyvin eri-ikäiset henkilöt. Koulutuksiin osallistujilta odotetaan kuitenkin perusosaamis- ja tietotasoa, mikä vaatii vähintäänkin peruskoulun läpikäynnin, joten myös koulutusten osalta 14-15 –vuoden ikää voidaan pitää miniminä. Ikäihmisten osalta koulutuksiin osallistuminen on enemmänkin toimintakyvystä kuin iästä kiinni.

Suomen Valmentajissa tiedostetaan, että kaikki vanhimmat jäsenet eivät käytä esimerkiksi sähköpostia, ja näin olleen e-Valmentaja ja muu sähköinen viestintä ei tavoita heitä. Valmentaja-lehti on pysynyt painettuna lehtenä ja tavoittaa myös vanhimpien ikäluokkien jäsenet. Yhdistyksen on tärkeää huolehtia, että tärkeimmät ilmoitusasiat ovat sähköisten viestintäkanavien lisäksi myös lehdessä. Tarvittaessa jäsentä tavoitellaan kirjeitse, mikäli hänelle ei ole tiedossa toimivaa sähköpostia.

3.3. Kielellinen yhdenvertaisuus

Suomen Valmentajat suuntaa toimintansa suomalaisiin ja Suomessa toimiviin ulkomaalaisiin valmentajiin. Tämä tarkoittaa sitä, että jäsenkunnassa, sekä potentiaalisissa jäsenissä, on äidinkielenään useita eri kieliä puhuvia valmentajia.

Suomen Valmentajat toimii pääsääntöisesti suomen kielellä viestinnässään ja palveluissaan. Aika ajoin julkaistaan myös englannin- ja ruotsinkielisiä artikkeleita. Henkilöstöstä löytyy osaamista seuraavista vieraista kielistä: englantia, ruotsia ja saksaa. Tarvittaessa käytetään myös tulkkeja tai käännöspalveluita. Tärkeimpiä dokumentteja voidaan kääntää myös muille kielille.

Koulutuskieli on pääasiassa suomi. Koulutuskokonaisuuksia voidaan järjestää myös englanniksi tai ruotsiksi, mikäli yhteistyö/tilaajataho niin toivoo. Lisäksi osassa koulutuksista kouluttajat ovat kääntäneet koulutussisältöjä koulutuksen aikana tarvittaessa myös englanniksi tai ruotsiksi. Tulkkauspalveluihin ei ole varauduttu, mutta koulutukseen osallistujalla voi olla tarvittaessa oma tulkki mukana.

Koulutusten osalta pyritään enenevässä määrin löytämään yhteistyötahoja ja kouluttajia, jotta koulutuksia voitaisiin tarjota enemmän myös ruotsinkieliselle väestölle. Vuonna 2019 toteutettu Ulkomaalaistaustaisten URVA -koulutus on ollut toistaiseksi yhdistyksen suurin ponnistus englanninkielisten koulutusten toteuttamisen osalta. Koulutuksen kokemuksen on esitelty tarkemmin Kulttuurinen yhdenvertaisuus -otsikon alla.

Sekä palveluiden, viestinnän että koulutusten osalta kielellistä yhdenvertaisuutta voidaan lisätä tuottamalla aineistoja ja toimintaa nykyistä useammalla kielellä.

3.4. Alkuperään tai kansallisuuteen liittyvä yhdenvertaisuus

Eri maista, kansallisuuksista ja kulttuuritaustoista tulevien osuus Suomen väestössä kasvaa. Suomen Valmentajien osalta tämä tarkoittaa, että valmentajien tulee ymmärtää entistä paremmin monikulttuurisuutta valmennustoiminnassa.

Ulkomaalaistaustaisten valmentajien kiinnittyminen suomalaiseen urheiluun voi olla vaikeaa. Suomen Valmentajat voi omalta osaltaan helpottaa ulkomaalaistaustaisten tietä valmentajiksi. Etenkin URVA-koulutusta on mahdollisuus kehittää palvelemaan entistä paremmin ulkomaalaistaustaisia entisiä urheilijoita, joilla on halu jäädä urheilu-uransa jälkeen Suomeen ja työllistyä valmentajina.

Myös yhdistyksen omassa toiminnassa täytyy olla valmius ottaa ulkomaalaistaustaisia valmentajia mukaan entistä monipuolisemmin. Jäsenistössä on jo nyt mukana alkuperältään eri kansallisuuksista tulevia valmentajia ja toiminta tarjoaa heille tasapuolisesti tarjontaa. Kielellisen yhdenvertaisuuden kohdassa todettiin jo kielelliset haasteet, jotka voivat aiheuttaa hankaluutta ulkomaalaistaustaisille osallistua toimintaan.

Monikulttuurisuudessa asiantuntijana on käytetty jo useamman vuoden ajan Riku Laantia (RLC International Management Oy). Jo edellisen suunnitelman tekovaiheessa Valmentaja-lehdessä oli neljän jutun juttusarja monikulttuurisuuden ymmärtämisestä valmennuksessa toteutettuna Laantin kanssa. Samasta aiheesta on koulutustarjonnassa aihe 'Kulttuurien ymmärrys urheilussa' -otsikon alla. Koulutus ei tärkeydestään huolimatta ole kerännyt kiinnostusta. Laanti toimi asiantuntijana myös Ulkomaalaistaustaisten URVA -koulutuksessa, joka on ollut viime vuosien merkittävin toimenpide kulttuurisen yhdenvertaisuuden edistämässä. Jo vuodelle 2021 selvitetään rahoitusta uuden Ulkomaalaistaustaisten URVA -koulutuksen käynnistämiseksi.

Monikulttuurisuusteemaa ja monikulttuurisuuden vahvistamista toiminnassa tullaan viemään laajasti ja näkyvästi osana yhdistyksen kehittämistoimia jatkossakin. Yhteistyötä tehdään monikulttuuristen urheilujärjestöjen kanssa.

Edelliseen Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan verrattuna kulttuurillinen yhdenvertaisuus on erotettu omaksi kohdaksi uskollisesta/vakaumuksellisesta yhdenvertaisuudesta.

3.4.1. Ulkomaalaistaustaisten URVA 2019

Suomen Valmentajien yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan 2016-2020 oli kirjattu yhdeksi tavoitteeksi: Urheilijasta valmentajaksi (URVA) -koulutuksessa järjestetään oma ryhmä ulkomaalaistaustaisille Suomeen tulleille urheilijoille (kokeilu vuosien 2017-2020 aikana). Tällaisen kokeilun tavoiteltiin suunnitelmassa palvelevan kielellisen ja kulttuurillisen yhdenvertaisuuden edistämistä. Samassa suunnitelmassa todettiin, että laajemmat uudet kokeilut vaativat erillistä rahoitusta.

Tätä taustaa vasten Opetushallituksen valtionavustus kotoutumisen edistämiseen 2018 oli vastaus siihen, mitä oli suunniteltu. Saadun hanketuen avulla pilotoitiin Ulkomaalaistaustaisten urheilijasta valmentajaksi -koulutus (ULURVA) vuoden 2019 aikana.

Suomeen saapuu urheilemisen vuoksi lukuisia ulkomaalaisia, jotka urheilu-uransa päättymisen jälkeen jäävät Suomeen. Myös moni joko ensimmäisen tai toisen polven maahanmuuttaja pärjää ja pätevytyy urheilijana. Urheilu-uralta heille kertyy osaamista, jota he haluavat hyödyntää valmentajan ammatissa. Vapaaehtoisvalmennukseen pohjautuvassa Suomessa valmentajan ammattiin pääsy ei ole helppoa. ULURVA oli muuntokoulutus, jonka avulla urheilijan uran läpikäyneen maahanmuuttajan siirtymistä valmentajan uralle helpotettiin.

Aikaisemmissa URVA-koulutuksissa on ollut yksittäisiä ulkomaalaistaustaisia osallistujia. Idea hankkeeseen on lähtenyt heidän kouluttamisensa kokemuksista. Koulutuksen sisältöä räätälöitiin koulutettavan ryhmän tarpeiden mukaisesti.

Koulutuksesta valmistui 14 henkilöä, jotka edustivat yhdeksää eri lajia ja 13 eri kansallisuustaustaa. ULURVA-osallistujaryhmä oli Suomen Valmentajien kaikkien aikojen monikulttuurisin koulutusryhmä. Osallistujat olivat kiitollisia koulutuksesta ja koulutus sai hyvät arviot. Osallistujat kokivat vertaisuutta ryhmässä ja ymmärrys eri kulttuureista lisääntyi. Haastetta toi se, että osallistujat olivat urheilutaustaltaan aikaisempia Suomen Valmentajien URVA-ryhmiä heterogeenisempia. On todettava, että tämä ja aikaisempien URVA-koulutusten kokemus on osoittanut, että mitä samantasoisempia valmentajia koulutuksessa on, sitä enemmän koulutuksesta saadaan irti.

Osallistujien tavoittaminen koulutukseen oli työlästä. Osallistujien tavoittaminen koulutukseen tehtiin yhteistyössä lajiliittojen, pelaajayhdistysten ja monikulttuuristen yhdistysten kanssa, jotka omalta osaltaan osallistuivat markkinointiin. Osallistujien saamiseksi vaadittiin useassa tapauksessa henkilökohtainen yhteydenotto ja prosessi oli kokonaisuudessaan aikaa vievä.

ULURVA-koulutus osoitti, että tarvetta räätälöidylle koulutukselle ja tuelle on. Osallistujien näkökulmasta haasteellista Suomessa on se, ettei valmentajaksi kouluttautumismahdollisuuksia ole juurikaan muilla kielillä kuin suomeksi ja ruotsiksi. Näin etenkin ammatillisen koulutuksen osalta. Valmentajan ammattitutkinnon suorittaminen on tällä hetkellä mahdollista vain virallisilla kotimaisilla kielillä. Englanninkielinen tutkinto avaisi ulkomaalaistaustaisille paremmat mahdollisuudet kouluttautua valmennuksen ammattilaisiksi. Suomen Valmentajat urheiluvalmennuksen jatko- ja täydennyskoulutustahona voi omalta osaltaan lisätä englanninkielistä koulutusta tarjontaansa ja olla jatkossakin mukana hankkeissa, joissa edistetään maahanmuuttajien kouluttautumista valmentajiksi.

Osallistujilta saadun palautteen pohjalta suomen kielen taitamattomuus rajoittaa itse valmennustyötä vain hieman. Muu valmennusosaaminen, kuten läsnäolo, ryhmänhallinta ja kyky nähdä olennaisuuksia ovat kielitaitoa merkittävämpiä asioita. Suomessa urheilutoimintaan osallistuvilla, valmennettavilla, on yleisesti ottaen hyvä englannin kielen taito, joten valmennustilanteissa englannin kielen käyttäminen on pääosin luontevaa. Suomen kielen mukaan ottaminen osaksi valmennustilanteita näyttäisi olevan ensisijaisesti asennekysymys. Pitkään Suomessa olleilla ulkomaalaisilla on jo varsin hyvin Suomen kielen osaamista, muttei välttämättä uskallusta ottaa sitä käyttöön.

Kotoutumisen näkökulmasta keskeistä on, että ulkomaalaistaustaiset valmentajiksi pyrkivät entiset urheilijat oppivat tuntemaan suomalaisen urheilujärjestelmän ja saavat luotua verkostoja. Osa osallistujista koki, että esimerkiksi suomalaiseen seuratoimintaan on vaikea päästä valmentajana mukaan. Tulevissa vastaavissa koulutuksissa voitaisiin koulutuksen järjestäjän avulla tukea osallistujien mahdollisuuksia perehtyä oman lajinsa lajiliiton toimintaan ja sen keskeisiin henkilöihin. Koulutus voisi myös auttaa avaamaan ovia osallistujan toimintaympäristössä oleviin seuroihin. Pohdittavaksi jatkokoulutuksia varten jäi myös se, että oman erillisen ryhmän sijaan ulkomaalaistaustaisten ja kantasuomalaisten yhteiskoulutus voisi auttaa verkostoitumisessa.

Koulutusprosessin aikana kävi ilmi, että ulkomaalaistaustaisilla entisillä urheilijoilla on suomalaisiin verrattuna erilaista osaamista. Mikäli ulkomaalaistaustaisia valmentajia olisi enemmän valmentajina, voisi se jatkossa tuoda lisäarvoa moninaisemman kokemustaan myötä suomalaiseen urheiluun. Monikulttuurisuus on jatkuvasti lisääntynyt suomalaisessa urheilussa ja monikulttuuriselle osaamiselle on tarvetta moninaistuvassa valmennusympäristössä. Eri kulttuuritaustaiset valmentajat voivat antaa vertaistukea maahanmuuttajille, niin valmentajille kuin urheilijoillekin.

Koulutuksen käytännön toteuttajatahon Varalan urheiluopiston näkökulmasta hanke oli erittäin positiivinen kokemus. Luennoitsijoiden motivaatio opettaa vieraalla kielellä oli korkealla tasolla. Sekä Varalassa että Suomen Valmentajissa koetaan, että kokemuksesta oli suuri hyöty ja hankkeessa tehtyjä tuotoksia pystytään käyttämään hyödyksi myös tulevaisuudessa.

Hanke toteutui suunnitellusti. Osallistujat saivat apua valmentajan polullaan ja Suomen Valmentajat sai arvokasta kokemusta toimintaansa. Hankkeen onnistumisiin on luettava myös se, että sen avulla saatiin hienosti näkyvyyttä ulkomaalaistaustaisten valmentajien tilanteelle.

3.5. Maantieteellinen yhdenvertaisuus

Suomen Valmentajien kotipaikka on Helsinki ja toimisto sijaitsee Pitäjämäessä Helsingissä. Palveluja tarjotaan toimistolla paikan päälläkin, mutta pääasiassa palvelut tapahtuvat verkon välityksellä tai puhelimitse, eivätkä siten ole sidoksissa maantieteelliseen sijaintiin.

Suomen Valmentajien toiminta kattaa koko Suomen ja viestintä tavoittaa valmentajan toimintapaikasta riippumatta. Kaikki suomalaiset tai Suomessa toimivat ulkomaalaiset valmentajat ja valmentajayhteisöt voivat liittyä jäseniksi ja pääsevät toimintaan mukaan.

Paikan päällä järjestettävissä koulutuksissa pätee osittain kysynnän ja tarjonnan laki. Sen vuoksi ne painottuvat Etelä-Suomeen tai isommille paikkakunnille. Koulutuksia voi tilata, minne tahansa paikkakunnalle Suomessa. Yhdistys tekee yhteistyötä muun muassa urheiluopistojen ja urheiluakatemioiden kanssa ympäri maan tavoitteena mahdollistaa koulutusten järjestäminen eri puolilla Suomea.

Verkkokoulutusten mukaantulo vuonna 2020 on lisännyt maantieteellistä yhdenvertaisuutta.

3.6. Taloudellinen yhdenvertaisuus

Suomen Valmentajat on pystynyt pitämään jäsenmaksut hyvin kohtuullisina. Vuosittain joitakin jäseniä kuitenkin ilmoittaa eron syyksi esimerkiksi työttömyyden tai muun taloudellisen syyn.

Lähes kaikissa koulutuksissa on osallistumismaksu, mutta koulutusten hinnat ovat edullisia, etenkin jäsenille. Myös joitakin maksuttomia koulutuksia ja tapahtumia järjestetään vuosittain. Paikan päällä tapahtuvat avoimet koulutukset ja tapahtumat painottuvat Etelä-Suomeen, mikä voi aiheuttaa taloudellista epätasa-arvoa matkakustannusten vuoksi muualta osallistuvien osalta. Kun koulutuksia järjestetään eri puolilla Suomea, niin kouluttajat pyritään valitsemaan mahdollisimman läheltä, jotteivat kustannukset nouse matkakulujen osalta. Kouluttajien valinnassa ensisijainen valintakriteeri on kuitenkin koulutussisällön osaaminen. Tilaaja maksaa kouluttajan matkakulut, mikä voi tarkoittaa kustannusten nousua suuriksi joillakin paikkakunnilla. Tämä voi näkyä koulutusten osallistumisen hinnoissa.

Suomen Valmentajat suosittelee, että valmentajien taustahot, kuten urheiluseurat maksaisivat valmentajien lajikoulutuksen ja jatko- ja täydennyskoulutuksen.

Valmentajien ammatillisen koulutuksen osalta Suomen Valmentajat näkee suomalaisessa järjestelmässä taloudellisen epäkohdan, sillä koulutus on osallistujille maksullista, vaikka monen muun alan koulutus on maksutonta. Yhdistys pyrkii vaikuttamaan valmentajakoulutusten kehittämiseen tältä osin.

Suomen Valmentajilla ei ole tällä hetkellä erityistä vähävaraisten tukijärjestelmää. Kansainvälisiin koulutuksiin voi hakea taloudellista tukea kaikki vähintään vuoden jäseninä olleet. Kahden saadun tuen välinen aika on oltava vähintään vuosi.

3.7. Terveystilaan tai vammaisuuteen liittyvä yhdenvertaisuus

Vammaisurheiluvalmennus on kiinteä osa Suomen Valmentajien toimintaa, sillä Vammaisurheilun valmentajakerho on yksi yhdistyksen valmentajayhteisöistä. Vammaisurheilun valmentajakerhon kanssa tehtävässä yhteistyössä kehitetään ensisijaisesti vammaisurheilijoiden valmentajien osaamista ja yhteistyötä muiden valmentajien kanssa. Samalla pyritään edistämään vammaisten henkilöiden valmentajuutta.

Myös viestinnässä vammaisurheilun valmennus on laajasti ja monipuolisesti esillä Suomen Paralympiakomitean kanssa tehtävän yhteistyön kautta. Esimerkiksi jokaisessa Valmentaja-lehdessä on artikkeleita koskien vammaisurheilua kattaen laajasti erityisryhmiin, terveyteen ja toimintakykyyn liittyviä aiheita.

Koulutuksiin pyritään mahdollistamaan osallistuminen myös erityisryhmiin kuuluville tai muutoin terveyden tai toimintakyvyn kannalta rajoitteiselle. Mikäli koulutuksissa on liikunnallisia käytännön osuuksia, niin niihin voi osallistua oman toimintakykynsä rajoissa tai niitä voi vain seurata. Koulutuksissa on ollutkin muun muassa liikuntarajoitteisia ja näkövammaisia osallistujia.

Yhdistyksen toimisto sijaitsee Sporttitalossa Helsingin Pitäjämäessä yhdessä muiden urheilujärjestöjen kanssa. Esteettömyys on huomioitu toimitiloissa mahdollisuuksien mukaan. Myös tapahtumat ja koulutukset pyritään pitämään esteettömissä tiloissa ja avustajat sallitaan tarvittaessa.

3.8. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen yhdenvertaisuus

Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä voi olla mukana yhdistyksen toiminnassa, eikä heidän tarvitse pelätä, että heidän seksuaalinen suuntautumisensa, sukupuoli-identiteetti tai sukupuolen ilmaisu vaikuttavat kohteluun. Palvelut, viestintä ja koulutukset eivät erottele henkilöitä ja siten toteuttavat seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen yhdenvertaisuutta.

Seksuaalinen yhdenvertaisuus on valmennustoiminnan kannalta osa turvallisen toimintaympäristön perusedellytyksiä. Suomen Valmentajat tuo seksuaalista yhdenvertaisuutta esiin vuosittain Pride-viikon yhteydessä ja osallistuu muutoinkin urheiluyhteisön toimiin seksuaalisen yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

3.9. Uskonnollisten/vakaumuksellisten vähemmistöjen yhdenvertaisuus

Uskonnollisen/vakaumuksellisen yhdenvertaisuuden edistämisen tarve ei ole noussut erityisesti esiin yhdistyksen toiminnassa. Suomen Valmentajien tapahtumajärjestelyissä pyydetään ilmoittamaan ja otetaan huomioon osallistujien yksilölliset tarpeet mm. erityisruokavalion tai muiden elämäntapaan liittyvien periaatteiden noudattamisessa, jotka voivat kummuta osallistujan uskonnollisesta tai vakaumuksellisesta taustasta.

4. Syrjintätapausten käsittely

Mikäli Suomen Valmentajat saa tietoonsa, että syrjintää on tapahtunut tai sitä epäillään, niin yhdistys ohjaa ilmoittamaan tapahtuneesta.

Syrjintä on rikos ja selvissä syrjintätapauksissa pyydetään tekemään rikosilmoitus. Mikäli rikoksesta ei ole varmuutta, niin syrjintäepäilyistä pyydetään ilmoittamaan ensisijaisesti Suomen urheilun eettisen keskuksen ILMO-palveluun, johon voi doping-, kilpailumanipulaatio- tai katsomoturvallisuusrikkomusten epäilysten lisäksi ilmoittaa myös muista eettisistä rikkomusta urheilussa.

<https://ilmo.suek.fi/#!/>

Mikäli syrjintäepäily liittyy seksuaaliseen tai sukupuoleen perustuvaan häirintään, niin ilmoittaa voi myös Väestöliiton ja urheilun yhteiseen Et ole yksin -palveluun.

<https://www.etoleyksin.fi/>

Suomen Valmentajat ottaa vakavasti omassa toiminnassaan esiin tulevat syrjintäepäilyt. Suomen Valmentajien säännöissä todetaan, että toiminnan perustana ovat kulloinkin voimassa olevat suomalaisen urheilun arvot ja eettiset säännökset. Toimintasäännöissä on myös kirjaus, että jäsen sitoutuu myös kulloinkin voimassa oleviin yhdistyksen kurinpitosääntöihin sekä niihin suomalaisen urheilun arvoihin ja eettisiin säännöksiin, joihin yhdistys on sitoutunut. Jäsenen voidaan kohdistaa yhdistyksen kurinpitosäännösten mukaisia rangaistuksia. Syrjintätapaukset käsitellään kurinpitosäännöissä kerrotun prosessin mukaisesti. Suomen Valmentajilla on oma kurinpitoelin ja yhdistys suhtautuu myönteisesti suunnitelmiin urheilun keskitetystä kurinpidosta.

Yhdistyksen säännöt, kurinpitosäännöt ja ne eettiset ohjeistukset, joihin yhdistys on sitoutunut, pidetään ajan tasalla yhdistyksen nettisivuilla: <https://www.suomenvalmentajat.fi/yhdistys/>

Suomen Valmentajat auttaa tarvittaessa myös suomalaisessa valmennuksessa ilmenevien syrjintäepäilyjen selvittämisessä omassa asiantuntijaroolissaan.

5. Tavoitteet 2021-2025

Suomen Valmentajat pyrkii edistämään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa läpi koko toiminnan. Vuosille 2021-2025 on valittu kolme isoa tavoitekokonaisuutta liittyen aihealueeseen.

1. Meidän urheilu –prosessin avulla edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa / ihmisoikeuksien toteutumista.

2. Suomen Valmentajilla on valmennuksen yhdenvertaisuus ja tasa-arvoasioissa asiantuntijarooli; näkökulmana hyvän ja oikean vahvistaminen

3. Edistetään yhdenvertaisuutta yhdistyksen toiminnassa ja toimialalla laaja-alaisesti; kaikissa yhdenvertaisuusulottuvuuksissa tehdään mahdollisuuksien mukaan toimenpiteitä.

Kolmen päävalinnan lisäksi erityisiksi kehitystavoitteiksi on valittu joitakin toimia tuleville vuosille. Tavoitteet on valittu tähän yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan tehtyjen pohdintojen pohjalta ja peilaten edellisen ohjelman toteutumista.

Tavoitteet ovat:

- Naisia lisää mukaan toimintaan, etenkin hankkeiden avulla (1046 -> vähintään 1300). Jäsenmäärän kasvussa näkyy naisten määrän määrällinen kasvu vähintään samassa suhteessa kuin miesten määrän kasvu. Naisten osuus säilyy siis vähintään 30 %:ssa.
- Nuoria alle 29-vuotiaita lisää mukaan toimintaan (126-> vähintään 200) aktiivisella viestinnällä ja valmentajakoulutuksiin jalkautumisella.
- Yhdistyksen perusesittely ja tärkeimmät dokumentit on aina saatavilla myös ruotsiksi ja englanniksi.
- Koulutuksia järjestetään aiempaa enemmän myös ruotsin- ja englanninkielisinä.
- Ulkomaalaistaustaisten URVA -koulutuksesta saatuja arvokkaita kokemuksia saadaan siirrettyä jatkotoimintaan vähintään yhden uuden hankkeen kautta.
- Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämistä viestitään laajasti osana arvostustyön ja eettisten ohjeistusten viestintää.
- Kootaan eettisen valmennuksen teemakoulutusten kokonaisuus, jossa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon teemoja on aihealueina mukana.
- Taataan jäsenpalvelujen koulutusten saatavuus eri puolille Suomea. Tätä tehdään erityisesti kehittämällä sähköisiä toimintaympäristöjä.
- Pidetään jäsenmaksut ja koulutusten hinnat alhaisina.
- Kartoitetaan jäsenistön näkemyksiä yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta vuosina 2021 ja 2024 tehtävillä kyselyillä.

6. Työkalut

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi toimivia työkaluja Suomen Valmentajien arjen toiminnassa ovat viestintä, koulutus ja jäsenpalvelut. Yhteistyön ja hankkeiden avulla voidaan saada lisäresursseja yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistäviin toimiin.

Työkalujen käytön periaatteet on kirjattu alla olevaan taulukkoon huomioiden mahdollisten yhteistöiden ja hankkeiden vaikutus niiden edistämiseksi.

Työkalut	Yhteistyö <i>Yhteistyötahoiksi haetaan niin urheilun kuin sen ulkopuolisiakin tahoja, joilla on osaamista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä syrjinnän ehkäisyä koskien.</i>	Hankkeet <i>Suurempia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi suunniteltuja kehityskokonaisuuksia varten haetaan hankerahoitusta.</i>
Viestintä <i>Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo näkyvät moninaisina tarinoina Suomen Valmentajien viestinnässä, niin Valmentaja-lehdessä, e-Valmentajassa kuin sosiaalisessa mediassakin.</i>	Yhteistyön kautta nousevia aiheita nostetaan esiin viestinnässä. Yhteistyötahojen kanssa voidaan sopia esimerkiksi juttu- tai videosarjoista, joiden teemana on jokin yhdenvertaisuuden osa-alue.	Hankkeiden toimet suunnitellaan mahdollisimman käytännönläheisiksi ja niin toimia kuin tuloksiakin esitellään viestinnässä.
Koulutus <i>Suomen Valmentajien koulutukset elävät ajassa ja niitä räätälöidään eri ryhmille tarpeen mukaan. Koulutussisältöjä suunnitellaan jatkuvasti pitäen mielessä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen.</i>	Uusia koulutussisältöjä luodaan yhteistyötahojen kanssa yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistävästä aihealueista ja koulutuksia toteutetaan tarpeen mukaan erilaisille ryhmille yhteistyötahojen tarpeen mukaan.	Osa hankkeiden toiminnoista voi olla koulutusten järjestämistä hankkeiden aiheista tai olemassa olevien koulutusten räätälöintiä ja toteuttamista hankkeen kohderyhmälle.
Jäsenpalvelut <i>Jäsenpalveluja kehitetään jatkuvasti siten, että ne ovat saatavilla kaikille ja palvelevat erilaisia jäsenryhmiä mahdollisimman kattavasti.</i>	Yhteistyötahojen avulla tuotetut jäsenpalvelut saadaan toteutettua edullisesti kaikille jäsenille. Yhteistyö näkyy myös lisäarvona ja etuina jäsenille.	Hankkeiden kautta voidaan selvittää, millaisia jäsenpalveluja vähemmistöihin kuuluvat jäsenet kaipaavat. Hankkeet voivat mahdollistaa myös uusien jäsenpalveluiden suunnittelu- ja kehitystyön.

7. Vastuut, seuranta ja päivitys

Toiminnanjohtaja vastaa hallituksen ohjeistamana yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteuttamisesta sekä syrjinnän ehkäisystä toiminnassa. Kaikki henkilöstöön kuuluvat vastaavat, että tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat parhaalla mahdollisella tavalla heidän työnsä kuuluvissa toimenpiteissä.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan jatkuvasti. Päävastuu seurannasta on toiminnanjohtajalla, joka esittää toimenpide-ehdotuksia ja tilannekatsauksia tarpeen mukaan hallitukselle. Toimenpiteitä kirjataan vuosittaisiin toimintasuunnitelmiin ja -kertomuksiin.

Kirjallinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma päivitetään viimeistään strategian päivittämisen jälkeen. Uusi strategia kattaa vuodet 2021-2025. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa on mahdollista päivittää jo aiemmin joko tarvittavista osilta tai laajemman päivitysprosessin kautta.

8. Lähteet

Oman toiminnan dokumenttien lisäksi ohjelman tekemisessä on käytetty seuraavia lähteitä:

Yhdenvertaisuuslaki, <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>, viitattu 29.8.2016

Tasa-arvolaki, <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609>, viitattu 29.8.2016

Liikuntalaki, <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150390>, viitattu 29.8.2016

Suomen Olympiakomitea, Työkaluja ja materiaaleja vastuullisuuteen:

<https://www.olympiakomitea.fi/olympiakomitea/vastuullisuus/tyokalut-ja-materiaalit/>, viitattu 10.11.2020.

Liikuntatieteellinen seura, Yhdenvertaisuus ja liikunta: <https://www.lts.fi/tutkittua-sovellettua/tutkittua/yhdenvertaisuus-ja-liikunta.html>, viitattu 10.11.2020.

Lisäksi eri lajiliittojen tasa-arvo ja/tai yhdenvertaisuussuunnitelmista on haettu ideoita suunnittelun pohjaksi.